

בכורות כז

עניין: טבילה בנכנס לבית הקברות

שו"ת תורה לשמה סי' לה

שאלה

כהן שנטמא בשוגג או שנטמא בקרובים שמוותר להטמא בעבורם, אם יש טעם בטבילה להורות לו שיטבול. או דלמא כיון דעתה אין פרה אדומה להזות עליו אז הטבילה לא מעלה ולא מורדת כלל לענין טומאת מת, והיה כלא היה. וכן ה"ה יש לשאול על קצת מתחסדים שדרכם לטבול אחר נגיעתם במת¹, אם יש בזה איזה טעם. או דלמא טהרה דטבילה אין בה ממש לענין טומאת מת. יורינו ושכרו כפול מן השמים.

תשובה

איתא בגמרא דבכורות דף כ"ז ע"א רב נחמן ורב עמרם ורמי בר חמא הוו קאזלי בארבא, סליק רב עמרם לאפנויי, אתאי ההיא אתתא על[ת] קמייהו, א"ל טמא מת מהו שיטבול ואוכל תרומת חו"ל. א"ל רב נחמן לרמי בר חמא וכי הזאה יש לנו, אמר ליה רמי בר חמא לא ליחוש ליה לסבא, אדהכי אתא רב עמרם, א"ל הכי אמר רב טמא מת טובל ואוכל בתרומת חו"ל. ולית הלכתא כוותיה. ופרש רש"י מהו שיטבול ויאכל תרומת חו"ל בלא הערב שמש, א"ל רב נחמן וכי הזאה יש לנו בזה"ז, דכיון דאין עכשיו הזאה בזה"ז הערב שמש נמי לא בעי. הכי אמר רב טמא מת טובל ואוכל ואין צריך הערב שמש. ולית הלכתא כוותיה, הש"ס קמהדר ליה, ע"כ ע"ש.

והנה מפירוש רש"י ז"ל נראה, דרב נחמן ג"כ מודה בטבילה ואע"ג דעתה אין לנו

הזאה, אלא דס"ל דאין צריך הערב שמש. וכן מ"ש בגמרא ולית הלכתא כוותיה, היינו על מה שמצריך הערב שמש, אך הטבילה מודה הש"ס דטובל. ונמצא שיש קצת תועלת בטבילה גם לענין טומאת מת, ואע"ג דאינו נטהר לגמרי כי צריך לו הזאה, עכ"ז יש חשיבות ותועלת קצת בטבילה.

מיהו התוספות חיצוניות הובאו דבריהם בשיטה כתיבת יד² כתבו וז"ל, פירש הקונטרס כיון דאין לנו עכשיו הזאה, תו לא בעי הערב שמש. וגם מלתא דרב עמרם פירש טובל ולא בעי הערב שמש, ולית הלכתא כוותיה. משמע שר"ל דאין הלכה כמותו במה שאמר טובל ואוכל ולא בעי הערב שמש. ולא נהירא, דאטו בא התלמוד לפסוק דלא ככלהו ולא הזכיר כמאן הלכתא. לכן נראה לר"י דה"פ, ולית הלכתא במה שמצריך רב עמרם טבילה, אלא הלכתא כרב נחמן דלא מצריך טבילה, ופליג על רב עמרם דמצריך טבילה ורק לא מצריך הערב שמש עכ"ל ע"ש³. נמצא לפי פירוש התוספות הנז' הדין הוא דלא צריך טבילה. ועכ"ז יש לומר גם לפירוש התוספות חיובא הוא דליכא, אבל על צד היותר טוב נכון לעשות טבילה, כי באמת הכי ס"ל לרב ולרב עמרם ולרב ששת. על כן גם לסברת הש"ס לפי פירוש התוספות הנז', אין להחליט ולומר שאין ממש בטבילה שאין להרחיק הדיעות של גדולי האמוראים מצד לצד. ולכן בנידון השאלה ודאי טוב להורות לו שיטבול. וכן אותם המתחסדים לטבול אחר טומאת מת יפה עושים ומנהגם טוב. ומה גם, דלפי פירוש רש"י ז"ל גם סתמא דהש"ס הכי סבירה ליה דבעי טבילה, ורק על הערב שמש לבד הוא דקאמר דאינו צריך. והיה זה שלום ואל שדי ה' צבאות יעזור לי.

כ"ד הקטן יחזקאל כחלי נר"ו

פלא יועץ אות ט' - טהרה

ואזהרה שמענו²⁸ לטבול בשהולך לבית הקברות לקבורת מת וכדומה, כדי שלא יתאחזו בו הקלפות ורוח הטמאה, שאם הוא טמא מצא מין את מינו ונעור. וכן ביותר צריך לזהר בשחזור מבית הקברות תכף יטבול להעביר רוח הטמאה מעליו: